

Saksbehandler:	Vår dato:	Vår referanse:	Deres dato:	Deres referanse:
LH	29.02.2012	11/7459 - 2		

Høringssvar fra Forbrukerrådet på endringer i gjeldsordningsloven mv

Vi viser til høring om endringer i gjeldsordningsloven mv. av 5.12.2011. Vi ønsker Regjeringens/departementets arbeid med å sette forbedring av gjeldsordningsloven på dagsorden velkommen.

Forbrukerrådet støtter departementets forslag om innføring av standardiserte satser for livsopphold ved gjeldsordning og tvangsinn drivelse/utleggstrekk (namsmannens vurderinger). Dagens ordning har etter vår erfaring medført en praksis som har bydd på mye frustrasjon både for inndrivere og for forbrukere. En samordning og standardisering av satsene, vil gi bedre forutsigbarhet for alle parter, som igjen kan gi seg utslag i bedre risikovurderinger for kredittytelser. Dette ønsker vi å se at kommer forbrukerne til gode ved mer ansvarlig utlånspraksis. En felles ramme for livsoppholdssatser, gir et godt utgangspunkt for kredittvurderinger av skyldners betjeningsevne. Det er riktignok ikke alene tilstrekkelig til å oppnå ønsket ansvarlighet rundt kredittpraksis, men det er et element som vil kunne ha betydning om det blir hensyntatt på en forsvarlig måte. Dette vil også kunne styrke skyldners rettsikkerhet ved at det er kjent hvilket nivå satsene ligger på.

Når det gjelder nivået som sådan, er vi positive til at justeringen innebærer en tilnærming til nivået for de andre satsene (bidrag og sosialhjelp), spesielt siden nivået har blitt utsløst høyt for gjeldsordnings satsen. Det strider mot den alminnelige rettsfølelsen, og justering er helt nødvendig. Vi vil påpeke at det er viktig og riktig at man får en samordning som gir bedre forutberegnelighet for både skyldnere og kreditorer/inndrivere, samtidig som det får bukt med vilkårlig forskjellsbehandling. Vi finner det positivt at det er sett hen til bidragsevnesatsen (som også SI og skattekontorene/oppkreverne ser hen til) – en slik samkjøring fremmer likere inndrivingsvilkår for kreditorer og større forutberegnelighet for skyldner i forhold til personlig økonomisk situasjon. Samtidig blir det enklere å forholde seg til et standardisert sett for satser for de som skal forvalte regelverket og skal utøve det konkrete skjønnet i det daglige. Vi støtter de vurderingene og konklusjonene som arbeidsgruppen har lagt til grunn for nivåforslaget.

Forbrukerrådet støtter også departementets forslag til å samlokalisere gjeldsforhandlingene hos utpekte namsmenn. Vi ser at forslaget gir forbrukerne tilgang til mer kompetent og effektiv håndtering (raskere løsning) av sine saker – dette fremmer rettsikkerheten og raskere løsninger for de som har krav på å få gjeldsordning. Vi savner imidlertid departementets utredning av hvordan man ser for seg å bøte på et behov for geografisk nærhet til namsmann. Hvordan ser departementet for seg at kontakt og dialog skal skje? Hvordan ser departementet for seg at eventuelle språklige, sosiale og ev andre individuelle utfordringer kan bli ivaretatt ved samlokaliseringen til utpekte namsmenn og de geografiske barrierene som vil kunne oppstå? Det nevnes at nye kommunikasjonsformer tilsier at behovet for den fysiske

Forbrukerrådet	Postadresse: Postboks 4594 Nydalen 0404 Oslo	Epost/nett: post@forbrukerradet.no forbrukerportalen.no org.nr: 871 033 382	Telefon: 23400500 Telefaks: 23400501
----------------	--	--	---

tilgjengeligheten (personlig oppmøte) er redusert. Det er imidlertid ikke reflektert over/diskutert hvordan dialogen kan skje på en fornuftig, rasjonell, effektiv og tilfredsstillende måte etter en eventuell samlokalisering.

Etter vår oppfatning ville en fornuftig investering for å avhjelpe situasjonen med større fysisk avstand til brukerne, være å etablere en løsning med hjelp til selvhjelpsverktøy på nett, som både kan brukes i et tidlig stadium for å forhindre gjeldsproblemer, men også for å legge inn data og dokumentasjon som kan brukes som grunnlag for både frivillige og tvungne forhandlinger. Et slikt verktøy ville både kunne bøte på situasjonen og kunne gi ytterligere effektiviseringspotensial, ikke bare for namsmann som mottar søknadene men også for de kommunale økonomirådgiverne som ofte forbereder sakene før oversendelse til namsmann. NAV kunne stått for utviklingen av et slikt verktøy.

Når det er sagt, så savner vi i denne gjennomgangen en mer helhetlig gjennomgang av utfordringene og mulig forbedringspunkter i gjeldsordningsloven og situasjonen knyttet til husholdningenes stadig økende gjeldsbyrde. Forbrukerrådet savner en bredere gjennomgang av lovgivningen med sikte på å fremme økt ansvar for utlånere/kredittytere. Forslagene som springer ut av arbeidsgruppens gjennomgang, vil i prinsippet stille kredittyterne sterkere med tanke på inndrivning av sine utestående fordringer. Med det sagt, og inneforstått at Forbrukerrådet som utgangspunkt mener at skyldnere skal betale tilbake det de skylder, og innfri sine forpliktelser overfor sine kreditorer, er det behov for å ansvarliggjøre kreditorer i forhold til sin utlånspraksis. Dette spørsmålet er nært knyttet til arbeidet med gjeldsordninger og ikke minst inndrivingsmulighetene.

Ansvarlig utlånspraksis knytter seg til spørsmålet om gjeldsregister. Forbrukerrådet er kjent med et nasjonalt gjeldsregister er under behandling i Regjeringen. Forbrukerrådet forventer at det lanseres en løsning som evner å ivareta lånesøkeres rett på personvern.

Ansvarlig utlånspraksis knytter seg videre til muligheten for å ta beslag i lønn. Forbrukerrådet er av den oppfatning at låneyttere som ikke etterlever forsvarlig utlånspraksis skal ha begrenset rett til å foreta slike beslag. For eksempel gjelder det utlånere som ikke foretar grundig kredittvurdering av lånesøkere. På samme måte mener Forbrukerrådet at kredittytere som ikke etterlever forsvarlig utlånspraksis skal ha begrenset rett til å videreselge kundefordringer.

Forbrukerrådet mener videre at ansvarlig utlånspraksis vil fremmes ved innføring av restriksjoner på utlånes mulighet for å sette marginpåslag. Dette ser vi som spesielt viktig for usikret gjeld. Ulike former for renterestriksjoner, eller rentetak som det også omtales som, er utbredt i Europa. Flertallet av EU landene har en eller annen form for direkte renterestriksjon. Forbrukerrådet, sammen med flere europeiske forbrukerorganisasjoner, er positiv til den franske og belgiske modellen for renterestriksjoner og mener en tilpassing av disse systemene vil være relevant for norske forhold. I Norge er vi kjent med renterestriksjoner i forhold til mora-renten. Innføring av renterestriksjoner på andre områder kan derfor sees på som forlengelse av regulatorisk praksis.

Utfordringer knyttet til gjeldsopptak og gjeldssituasjonen henger nært sammen, og bør etter Forbrukerrådets mening derfor ses og utredes i sammenheng. Splittet opp i ulike arbeider, risikerer man stykkvise reguleringer og implementeringer som ikke nødvendigvis blir optimalt sett i sammenheng og i et helhetsbilde. Forbrukerrådet vil påpeke behovet for en bredere gjennomgang hvor inndrivning av gjeld og tilknyttede ordninger ses sammen med behovet for mer ansvarlig utlånspraksis.

Vi takker for at dere vil ta våre innspill til vurdering, og står til deres disposisjon om noe skulle være uklart eller det skulle være ønskelig med utdyping av vårt svar.

Med hilsen
for **FORBRUKERRÅDET**

Jorge B. Jensen
fagdirektør

Linette Heiberg
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.